

Gródek, 20 stycznia 2021 roku

Stowarzyszenie na rzecz Praworządności w Szkołach

„Stowarzyszenie Umarłych Statutów”

kontakt@umarlestatuty.pl

KRS: 0000830651

Znak sprawy: SZ.01.01-I/2021

Zachodniopomorski Kurator Oświaty

ul. Wały Chrobrego 4

70-502 Szczecin

Działając w imieniu Stowarzyszenia na rzecz Praworządności w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów”, na podstawie art. 241 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.), działając w interesie publicznym, składam wnioszek o:

1. przeprowadzenie w ramach sprawowanego na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 910 ze zm., dalej: „p.o.”) nadzoru pedagogicznego kontroli zgodności z prawem wskazanych w uzasadnieniu postanowień

Statutu Zespołu Szkół im. Noblistów Polskich w Myśliborzu

ul. Za Bramką 8, 74-300 Myślibórz

2. uchylenie na podstawie art. 114 ustawy – Prawo oświatowe niezgodnych z powszechnie obowiązującym prawem postanowień Statutu.

UZASADNIENIE

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 30 ust. 4

„Rezygnacji z w/w zajęć [religii, etyki, wychowania do życia w rodzinie – przyp. wł.] można dokonać do 30 września danego roku szkolnego lub po zakończeniu roku szkolnego”

Uprawnienie do zmiany oświadczenia dot. pobierania nauki religii przewidziane w § 1 ust. 2 zd. 2 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. 2020 poz. 983) nie jest ograniczone żadnymi terminami. Analogicznie w § 4 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r.

w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. 2019 poz. 395 ze zm.) nie ustanowiono żadnych ograniczeń czasowych na zgłoszenie rezygnacji z udziału w zajęciach wychowania do życia w rodzinie. W konsekwencji należy uznać, iż rezygnacja z powyższych zajęć dopuszczalna jest w każdym momencie roku szkolnego, zaś kwestionowane postanowienie statutu ograniczające to uprawnienie ucznia nie ma oparcia w przepisach prawa powszechnie obowiązującego.

Kwestionowane postanowienia Statutu: § 33 ust. 1, 2

„Za zniszczenie mienia szkoły odpowiada osoba, która dokonała zniszczenia, a w przypadku ucznia, materialnie odpowiadają rodzice”

„Za dokonanie kradzieży w szkole odpowiada osoba dokonująca kradzieży, a w przypadku ucznia, materialną odpowiedzialność ponoszą rodzice. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności materialnej za rzeczy uczniów”

Kwestie odpowiedzialności odszkodowawczej są kompleksowo uregulowane na poziomie ustawowym i brak jest podstaw do normowania ich w statucie szkoły. Niezależnie od powyższego należy zwrócić uwagę, iż na gruncie przepisów prawa powszechnie obowiązującego (w szczególności art. 415 i 427 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, Dz.U. 2020 poz. 1740), brak będzie uzasadnienia dla przyjęcia odpowiedzialności rodziców za szkody wyrządzone przez ucznia w czasie, gdy nadzór nad nim został powierzony szkole.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 42 ust. 1 pkt 1

„[Do podstawowych obowiązków ucznia należy w szczególności:] stosowanie się do wszystkich zaleceń i zarządzeń oraz regulaminów porządkowych szkoły”

Zgodnie z art. 99 p.o. obowiązki ucznia określa się w statucie szkoły. Nie jest zatem dopuszczalne normowanie obowiązków w innych aktach, takich jak wskazane „zalecenia”, „zarządzenia”, czy „regulaminy porządkowe”. Z ustawowego nakazu określenia obowiązków w statucie szkoły wynika bowiem konieczność sformułowania konkretnych norm wyznaczających modele pożądanego zachowania, a nie jedynie blankietowego odesłania do bliżej nieokreślonych aktów, wydanych przez nieokreślone organy w nieprzewidzianym prawem trybie.

Przyjęcie tezy przeciwnej byłoby nieuprawnione także ze względów systemowych, gdyż założenie o dopuszczalności jedynie blankietowego uregulowania kwestii, które zgodnie z ustawą muszą być zawarte w statucie, prowadziłyby do wyłączenia właściwych przepisów (zawartych w aktach pozastatutowych) spod nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty w trybie art. 114 p.o. Nie jest bowiem dopuszczalne uchylene w tym trybie aktu innego niż statut (np. zarządzenia dyrektora), nawet jeśli w oczywisty sposób narusza on prawo.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 43 ust. 3

„Urządzenia elektroniczne (telefony komórkowe, itp.), użyte w tych celach przez uczniów, zostaną przekazane (wyłącznie w obecności ucznia) do depozytu szkolnego (sejf w gabinecie dyrektora), z którego będzie je mógł odebrać tylko rodzic”

Szkoła nie ma uprawnień do rekwirowania przedmiotów będących w posiadaniu ucznia, nawet jeśli używanie tego przedmiotu narusza zasady zawarte w statucie. W sytuacji naruszenia postanowień statutu, nauczyciel może skorzystać ze zgodnych z prawem powszechnie obowiązujących środków przewidzianych przez współczesne nauki pedagogiczne.

Nie jest również dopuszczalne ograniczanie kręgu osób uprawnionych do odbioru urządzenia elektronicznego jedynie do rodziców lub prawnych opiekunów. Szkoła musi bowiem uwzględniać, że właścicielem telefonu lub innego urządzenia może być uczeń lub osoba trzecia. Ponadto nawet w przypadku uczniów niepełnoletnich, zgodnie z art. 101 § 2 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2020 poz. 1359, dalej jako k.r.o.) zarząd sprawowany przez rodziców nad majątkiem dziecka nie obejmuje przedmiotów oddanych mu do swobodnego użytku.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 46 ust. 4 pkt 3

„Rygor natychmiastowej wykonalności [decyzji o skreśleniu z listy uczniów – przyp. wł.] obowiązuje w przypadku, gdy to jest niezbędne (art. 108 Kodeksu Postępowania Administracyjnego), m.in.:

- a. ze względu na ochronę zdrowia lub życia,*
- b. ze względu na działanie demoralizujące.”*

W pierwszej kolejności godzi się wskazać, że postępowanie w sprawie skreślenia z listy uczniów jest postępowaniem administracyjnym, kompleksowo uregulowanym pod kątem proceduralnym na poziomie ustawowym. Nieuzasadnione jest więc powielanie tych regulacji w statucie szkoły, w szczególności w sposób wybiórczy i niedokładny.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, iż art. 108 k.p.a. (powołany zresztą w kwestionowanym postanowieniu statutu) nie przewiduje „działania demoralizującego” jako przesłanki nadania decyzji administracyjnej rygoru natychmiastowej wykonalności.

Kwestionowane postanowienia Statutu: § 49 ust. 1 pkt 4, 7; § 49 ust. 3 pkt 1, 3, 8

Powyższe postanowienia dotyczą zwalniania uczniów z zajęć wychowania fizycznego oraz z nauki drugiego języka obcego i ustanawiają wymóg złożenia stosownych wniosków/oświadczeń przez rodziców.

Wymóg ten, w zakresie w jakim dotyczy uczniów pełnoletnich, nie znajduje uzasadnienia. Posiadają bowiem oni pełną zdolność do czynności prawnych i stosownie do treści art. 92 k.r.o. nie pozostają już pod władzą rodzicielską. Wszelkie wnioski i oświadczenia mogą więc składać samodzielnie.

Kwestionowane postanowienia Statutu: § 30 ust. 8; § 50; § 70

Powyższe postanowienia dotyczą zwalniania uczniów z zajęć szkolnych oraz usprawiedliwiania nieobecności i ustanawiają wymóg złożenia prośby o zwolnienie z zajęć lub usprawiedliwienia nieobecności na zajęciach przez rodzica.

Z analogicznych przyczyn postanowienia te, w zakresie w jakim dotyczą uczniów pełnoletnich, należy uznać za niezgodne z prawem. Ponadto zgodnie z art. 99 pkt 2 *in fine* p.o. statut szkoły powinien określać formy usprawiedliwiania nieobecności przez osoby pełnoletnie.

Kwestionowane postanowienia Statutu: § 51 ust. 3, 9

„Nauczyciel w przypadku zgłoszenia przez ucznia faktu złego stanu zdrowia powiadamia telefonicznie jego rodziców i wzywa ich do szkoły celem wcześniejszego odebrania dziecka”
„Uczeń chory nigdy nie jest zwalniany ze szkoły, jeśli nie zgłosi się po niego rodzic lub inna osoba upoważniona”

Wskazane postanowienia, w zakresie w jakim dotyczą uczniów pełnoletnich, należy uznać za niezgodne z prawem. Zgodnie z art. 92 k.r.o. uczniowie tacy nie pozostają bowiem już pod władzą rodzicielską, w związku z czym wymóg odebrania przez rodzica jest w sposób oczywisty nieuzasadniony.

Inne:

W statucie nie określono trybu wnoszenia zastrzeżeń do przyznanej uczniowi nagrody, co jest wymagane przez art. 98 ust. 1 pkt 18 *in fine* p.o.

W statucie nie określono również sposobu udostępniania uczniowi i jego rodzicom sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych oraz innej dokumentacji dot. oceniania ucznia, co jest wymagane przez art. 44e ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2020 poz. 1327 ze zm., dalej jako u.s.o.).

Trzeba także zasygnalizować, iż zgodnie z art. 44e ust. 4 u.s.o. sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia „są udostępniane uczniowi i jego rodzicom”. Uwzględniając dyrektywę zakazu wykładni synonimicznej należy przy tym uznać, że pojęcie „udostępniania”, o którym mowa w powyższym przepisie, musi być rozumiane szerzej niż „udostępnianie do wglądu” o którym mowa w art. 44e ust. 5 *in fine*. Nie jest zatem wystarczające jedynie umożliwienie wglądu do prac pisemnych na terenie szkoły (a taką właśnie praktykę sugeruje treść § 36 ust. 1 pkt 17 Statutu). W celu zapewnienia swobodnego dostępu do informacji o postępach i trudnościach w nauce dziecka, statut powinien precyzyjnie określać dalej idące rozwiązania, polegające na przykład na możliwości wypożyczenia sprawdzonej pracy pisemnej lub jej fotokopii do domu.

Pismo sporządził: Michał Bronicki

ŁUKASZ KORZENIOWSKI
Prezes Zarządu